

Integrationsarbete för barn med invandrarbakgrund inom småbarnspedagogik

Ly Le Huyen

Examensarbete för Socionom (YH)-examen

Socionom inom småbarnspedagogik

Vasa 2023

EXAMENSARBETE

Författare: Ly Le Huyen

Utbildning och ort: Socionom (YH) Vasa

Inriktning: Socionom inom småbarnspedagogik

Handledare: Carita Blomström

Titel: Integrationsarbete för barn med invandrabakgrund inom småbarnspedagogik

---

Datum: 1.6.2021 Sidantal: 38

Bilagor: 1

Abstrakt

Undersökningens syfte är att få bättre förståelse för integrationsarbete för barn med invandrabakgrund inom småbarnspedagogik. I teoridelen och undersökningen granskas även vilka arbetsmetoder och stödåtgärder som används för barn med invandrabakgrund inom småbarnspedagogik. Undersökningen visar även olika utmaningar som finns när andelen invandrabarn är höga och hur man arbetar för att främja integration hos invandrabarn. Målet med integration är att barnen ska kunna smälta in i gruppen så snabbt som möjligt, undersökningen fokuseras också kring språkfrämjande metoder som också är nyckel till en lyckad integration.

Undersökningen genomfördes genom intervjuer med lärare och barnskötare inom småbarnspedagogiken på tre olika daghem. Av deltagare fanns två barnskötare med annat hemspråk än det som talas vid daghemmet och de fungerar som språkresurser. Resultatet visar sig att när man arbetar på ett daghem med hög andel barn med annat hemspråk, upplever de flesta i personalen att personalresursen inte räcker till. När man arbetar utgående från barnets individuella behov måste smågruppsverksamheter och varierande arbetsmetoder prioriteras. Man menar att det saknas kompetenta och behöriga personal och att språkresurser är något värdefullt som underlättar barnens och personalens vardag och därmed en viktig länk till deras väg till integration.

Språk: svenska

Nyckelord: invandrare, integration, småbarnspedagogik, flerspråkighet, språkinläring, stöd

BACHELOR'S THESIS

Author: Ly Le Huyen

Degree Programme: Bachelor in Social Service, Vaasa

Specialisation: Social work in early childhood education

Supervisor(s): Carita Blomström

Title: Integration work for children with immigrant background in early childhood education

---

Date 1.6.2023

Number of pages 38

Appendices 1

Abstract

The purpose of this thesis is to get a better understanding of integration work for foreign children in early childhood education. The theory and examination are focused on which working methods and support are provided for foreign children in the daycare. The examination also showed what kind of challenges appeared when there are high percentage of foreign children in the group and how pedagogues work to promote integration for children. The goal with integration is when the child blends in to the group as fast as possible, the examination also focused on language promoting methods which is the key to a successful integration.

The examination was completed through interviews with teachers and nannies at different daycare facilities. Among the participants there are two nannies that have different mother tongue than the spoken language at the daycare, and they functioned as a language resources. The result shows that when you work in a daycare where there are high percentages of children with other mother tongue, most of the staff felt like the staff resources aren't enough. When you work according to the child's individual needs, you will have to prioritize small group activities and diversified working methods. The lack of competent and qualified staff is a crucial problem, and a language resource is immensely valuable for the staff to ease both the children's and staff's daily life and is an important link to their path towards of integration.

Language: Swedish

Key words: immigrant, integration, early childhood education, multilingualism, language learning, support

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Bakgrund och avgränsning	2
1.2	Problemprecisering	3
1.3	Forskningens syfte och disposition	4
2	Centrala begrepp	5
	Integrationsarbete och främjande av integration	9
3	Finlands nationella barnstrategi	11
4	Grunderna för planen av småbarnspedagogik 2022.....	11
4.1	Grunderna för planen om småbarnspedagogik om språkinläring och flerspråkighet	12
4.2	Närpes plan för småbarnspedagogik 2017.....	13
4.3	Barnets plan för småbarnspedagogik.....	14
5	Språkundervisning och metoder för flerspråkighet.....	15
5.1	Högläsning och tvillingböcker som metod.....	17
5.2	Bildstöd som metod	19
5.3	Lek som metod.....	20
6	Metodbeskrivning.....	21
6.1	Kvalitativ metod	22
6.2	Urval och datainsamling	22
6.3	Etik och datasekretess	23
6.4	Intervjuresultat	24
7	Integrationsarbete från personalens synvinkel	26
7.1	Arbetsmetoder och stödmaterial för språkinläring	27
7.2	Invandrarbarnens och personalens syn på språkinläring	30
8	Slutdiskussion	34
9	Sammanfattning	35
10	Källförteckning	38
	BILAGA.....	41

1 Inledning

Invandringen i Finland har under de senaste åren ökat märkbart och orsaker till invandringen kan vara varierande. Vissa kommer hit p.g.a. att det pågår krig i hemlandet, en del kommer hit för att man har ett tidsbundet arbetsavtal eller så har man en familjemedlem som redan är bosatt här i Finland. I och med att vi i Finland har ett åldrande befolkning är behovet av utländsk arbetskraft stor, nuförtiden diskuteras mycket om integration och hur man kan locka mera folk hit till landet och behålla arbetskraften kvar i landet. Då talar man om integrationsfrämjandestrategier d.v.s. hur man ska göra för att alla ska känna sig delaktiga och kunna bli en del av samhället blir en samhällsfråga. Lagen om främjande av integration är ett exempel på hur man ska främja, stöda integration och ge invandrare möjligheter att aktivt delta i samhällsverksamheterna i Finland. Särskilt vid inledande fasen är dessa stödåtgärder viktiga. (Integration) Den allmänna principen är att man väljer att integrera på antingen svenska eller finska, språkkurser och samhällskunskap är något som prioriteras allra först när man har anlänt till Finland. Syftet är att invandrarna ska inkluderas i det finländska samhället genom att först lära sig det ena inhemska språket och känna igen olika traditioner, lagar och samhället över lag i Finland. Detta anses vara en bra förberedande utrustning till invandrare.

Problemet är att det finns en del som kommer till Finland som inte har rätt till dessa inledande stödåtgärder, här syftas på bland annat arbetsinvandrare och asylsökande. Myndighetsinformationskällan Integration informerar att lagen om främjande av integration också gäller för personer som flyttat till Finland tillfälligt. Frågan är om integrationsarbete är sådana som ska främja integration, vad och hur gör man åt grupper som inte är berättigade till dessa tjänster enligt lagen? Risken är att man hamnar i underläge om man kommer som vuxen hit för jobb och skydd i Finland, men då kommer också frågan: hur är det med barnen som hör till denna målgrupp? Enligt lagen om främjande av integration (2010/1386) när det gäller barn d.v.s. alla som är under 18 ska åtgärderna utgå från barnets bästa och utgående från hans utveckling. Det betyder också att alla barn under skolålder har rätt till småbarnspedagogik och barn i skolålder ha rätt att

få gå i grundskola. Examensarbetet kommer att fokusera på dessa barn som har det bättre ställt än sina föräldrar där barnens integration och anpassning till samhället beaktas. Men de utmaningen kan vara att barnens integrationsprocess också tar längre tid än förväntat, då föräldrarna inte får samma förutsättningar till integration som barnen gör.

1.1 Bakgrund och avgränsning

Närpes har länge varit känt för att har tagit emot kvotflyktingar under en lång tid och speciellt under de senaste tio åren var den drastiska ökningen av arbetsinvandrare speciellt märkbart inom växthusbranschen. Det talas mycket om *Närpesmodell* på hur Närpes kommun arbetar med integration och arbetskraftsinvandring d.v.s. hur invandrare togs emot och vilka stödtjänster som erbjuds. I år ligger invånarantalet strax under 10.000 invånare där 19,6% av dem är personer som har ett annat mordersmål än svenska och finska i kommunen. (Statistikcentralen 2022) Hit hör bland annat kvotflyktingar som kom från 1980-talet, arbetsinvandrare från 2000-talet och här räknas även barn som kom till Finland när de var små och infödda barn med utländskt bakgrund d.v.s. andra och tredje generationens invandrare. De största folkgrupperna kommer från bland annat Vietnam, Bosnien, Serbien/Kroatien och Ukraina. Det finns många typer av invandring och många kommer till Finland antingen som kvotflykting eller asylsökande. Examensarbetet och undersökningen fokuserar endast på arbetsinvandrare d.v.s. personer som kommer hit till Finland för att arbeta under en viss bestämt tid.

Orsaken till avgränsningen är att den kraftiga arbetsinvandringen är exceptionellt hög i Närpes. I Närpes finns det jobb och möjligheter för arbetsinvandrare att bosätta sig och livnära sig och arbete vid växthus kräver inga förkunskaper eller språk.. Självt kom jag hit till Finland när jag var liten och har fått uppleva och se en del möjligheter men också utmaningar, vilka åtgärder som gjordes inom kommunen och bland myndigheter. När jag började ser tillbaka i tiden (början av år 2000) och jämför mig med nutiden fanns det mycket saker med integration som är både bra och mindre bra för arbetsinvandrare. Hit hör till exempel beredskapen att ta emot en invandrare till kommunen, speciellt inom småbarnspedagogik och skolväsendet sker detta väldigt plötsligt. . Dels ligger orsaken i att

man inom bildningen inte får information från Migrationsverket på förhand när en arbetsinvandrare anländer eller är på väg till Finland. Inom småbarnspedagogiken talar man om *mjukstart* som är viktiga för ett barn när hen kommer till en ny miljö, vilket är omöjligt när man som arbetsinvandrare ska åka på jobb andra dagen man kommit till Finland.

1.2 Problemprecisering

Nyligen gjorde Arbets- och Näringsministeriet en forskningsrapport *Regional resiliens och arbetsrelaterad invandring: Utländsk arbetskraft inom växthusindustrin i Närpesregionen* där man granskar integration utgående från arbetsinvandrares välmående och vilka samhälleliga utmaningar som finns inom området. I rapporten behandlas utmaningar inom småbarnspedagogiken. Där bland annat var det frågan om kapaciteten speciellt i centrumområdet där barngrupper är stora, andelen barn som är vietnamesisktalande ligger mellan 50–60%. Med kapacitet menas det att personal räcker många gånger inte till och att tillgången till behörig personal också är ett problem på lokal nivå men även på nationell nivå. När andelen av utländska barn är höga som sådan, leder det också till att barnens motivation att lära sig svenska och förutsättningar att integrera sig på svenska blir lägre. (Arbets- och Näringsministeriet, 2023, s. 7–9)

Allt det här resulterar också till att arbetet inom småbarnspedagogiken blir också betydligt mera krävande för personal inom småbarnspedagogik och att deras arbete behöva anpassas enligt barngruppen. Mera resurser krävs för att man ska kunna möta barnens behov till utveckling och för att uppnå en god kvalitet av småbarnspedagogik krävs det förstås olika åtgärder. Åtgärder avses t.ex. olika former av språkträning, morfologiska eller fonetiska övningar, individuella diskussioner som stöder språkutveckling m.m. För Närpes finns det ett s.k. tvåvägsintegrationsplan där man försöker fortbilda personalen om bland annat mångfald och kultursensitivitet. Ett annat problem som gör att integrationen inte bli lika lyckad som man hade förväntat sig, det ligger också i brister i den nationella lagstiftningen. Enligt den nuvarande integrationslagen säger att, vid inledande fasen har invandrare rätt till språkkurser och samhällsorienterande lektioner, men det här gäller

endast för personer som är utanför arbetslivet. Det betyder att arbetsinvandrare inte har rätt till detta enligt integrationslagen. Min spekulation till detta är eftersom arbetsinvandrare är sådana som endast bor i Finland tillfälligt, tänker man att de högst troligen kommer att lämna landet och därför behövs inte integrationsåtgärder till dessa människor. Men verkligheten visar sig att de flesta arbetsinvandrare trivs bra i Finland och man ser fram emot att bo här permanent. När föräldrar inte kan integreras i det nya samhället ordentligt, kommer det förstås också att påverka barnen i familjen. Barnens inläring av språk och kunskap blir därför betydligt långsammare i och med att föräldrarna inte har kunskapen att stötta sina barn. Också på tal om de kulturella skillnaderna kan också finnas inom familjen och orsakar missförstånd mellan familjemedlemmar.

1.3 Forskningens syfte och disposition

Undersökningens syfte är att få bättre förståelse för integrationsarbete för barn med invandrabakgrund inom småbarnspedagogik. Undersökningen granskar även vilka arbetsmetoder och stödåtgärder som används för barn med invandrabakgrund inom småbarnspedagogik.

Arbete inleds med begreppsförklaring på vad följande begrepp betyder: *integration* och *invandrare*. Sedan kommer granskningen av olika lagstiftningar och styrdokument som tangerar till integration och barn med invandrabakgrund. Det vill säga hur lyder dessa lagar, vem eller vilka aktörer som ansvarar för integration. Den nationella planen *Grunderna för planen av småbarnspedagogiken* kommer att utgöra en stor del i teorin, d.v.s. vilka möjligheter som finns för det enskilda barnet. Närpes kommunens lokala plan för småbarnspedagogik kommer också att granskas, för att få en klarare bild på vilka målsättningar som finns för invandrabarn. Integrationsarbete är oftast styrda av olika lagstiftningar som Finlands grundlag, lag om främjande av integration och utlänningslagen. Där var exempel på några lagar på nationell nivå, dessutom finns också internationella konventioner som tyder på invandrares rättigheter och skyldigheter till exempel *Europa- och Flyktingkonventionen*.

Undersökningen består av intervjuer som utförs med personaler inom småbarnspedagogik på hur man i praktiken främjar integration. Sedan fortsätter arbetet i form av kvalitativ undersökning, där jag besöker daghem i Närpes där det finns en hög andel barn med annat modersmål än svenska och finska. Intervjuer utförs med personaler inom småbarnspedagogik på hur man i praktiken främjar integration. Det vill säga hur integrationsarbetet utförs i daghem. Undersökningsdelen består av frågor som behandlar olika arbetsmetoder inom småbarnspedagogik fördjupas i hänvisning till de lagstiftningar och styrdokument som finns.

2 Centrala begrepp

Här behandlas olika begrepp som nämns regelbundet i arbetet och vad dess betydelse innebär. Invandrare och invandrabarn är vår målgrupp och det finns olika typer av invandring, varav alla kallas olika beroende på anledning till invandringen. I detta kapitel kommer jag inte att nämna alla typer av invandringsgrupper som finns, utan endast inrikta mig på *arbetsinvandrare*. *Integration* och *integrationsarbete* blir sedan vår följande begreppen som ska förklara vad det innebär för en invandrare och deras barn.

Begreppet *invandrare* är något som kan tolkas på olika sätt vid olika sammanhang. Lunneblad i sin forskning *Den mångkulturella förskola 2009*, beskrev att det kan finnas en *subjektiv* och en *objektiv* definition av invandrare. Den *objektiva* definition är att man utgå från personens födelseland eller medborgarskap medan den *subjektiva* är hur en person med utländsk bakgrund uppfattar sig själv i det nya samhället som hen befinner sig i. Det innebär att hen vet att hen har ett annorlunda språk, utseende och andra identifikationer som gör att hen skiljer sig från majoritetsbefolkningen. (Lunneblad 2009. s. 14) Sedan kom också funderingar som: "*i förhållande till vem är man invandrare? Och när slutar man att vara invandrare? Hur mycket invandrare är man? Helt/halvt? Är infödda barn med utländsk bakgrund också invandrare?*" (Lunneblad 2009. s. 16) Begreppet invandrare och invandrabarn är enligt min uppfattning är ett väldigt negativladdat ord som skapar

segregation eftersom den tenderar att utskilja människor och kategorisera dem utifrån deras ursprung och utseende. Trots att det finns fall där personer i fråga är födda i landet eller är adopterade och har mycket gemensamheter med majoritetsbefolkningen.

Nationalencyklopedins definition av invandrare är en person som flyttar från ett land till ett annat för att bosätta sig där längre tid. (NE.se u.å.) Arbetsinvandrare är en utlänning som kommer till Finland p.g.a. arbete, hen har ett lagligt arbetsavtal i Finland och får ett uppehållstillstånd som tillåter hen arbeta för en viss tid. Migrationsverket har en rätt omfattande ordlista på olika centrala begrepp som förklarar till exempel vad en kvotflykting eller asylsökande är, men till min överraskning fanns inte begreppet arbetsinvandrare ännu med på listan. Men här behandlas andra begrepp som tangerar mycket till en *arbetsinvandrare* och det är deras *uppehållstillstånd*.

Med uppehållstillstånd avses ett tillstånd där man upprepade gånger reser in och vistas i landet i något annat syfte än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse. Ett uppehållstillstånd är antingen tidsbegränsat eller permanent. Uppehållstillstånd kan beviljas till exempel på grund av arbete, näringsidkande, studier eller familjeband. (Migrationsverket)

Tillfälligt uppehållstillstånd är ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Beviljas en utlänning som inte har för avsikt att permanent stanna i Finland. Tillståndet ska förnyas innan dess giltighetstid går ut. (Migrationsverket) Vanligen kallas det här för B-uppehållstillstånd, då kommer man som säsongarbetare i några månader och längsta tiden som man kan vara i Finland med detta tillstånd är upp till två år.

Kontinuerligt uppehållstillstånd är ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Ett kontinuerligt uppehållstillstånd beviljas en utlänning som kommit till Finland för att permanent stanna i landet. Tillståndet ska förnyas innan dess giltighetstid går ut. (Migrationsverket) Det här

kallas för A-tillstånd som ger personen rättighet att arbeta och bo i Finland för högst fyra år.

Permanent uppehållstillstånd är ett uppehållstillstånd vars giltighetstid har inte begränsats. Tillståndet gäller tills vidare och behöver inte förnyas. (Migrationsverket) P-tillstånd som ger personen möjlighet att bo permanent i Finland.

Undersökningens målgrupp är arbetsinvandrare specifikt inom växthusbranschen som oftast kommer till Finland med ett tillfälligt uppehållstillstånd, efter ett tag då de har arbetat länge i Finland får de förnya/förlänga sitt uppehållstillstånd. Kriterierna för att förnya/förlänga tillståndet är att man kan bevisa att man har ett fortlöpande arbetsavtal och att ~~du~~ kan försörja dig själv och din familj med den inkomst som du har. Inom växthusarbete arbetar man mest med sina landsmän och arbetet kräver inga särskilda kunskaper. Arbetsinvandrare har därför begränsade möjligheter att utveckla svenska språket eller att socialisera sig med andra finländare under tiden som de arbetar i växthus. Det betyder också att möjligheten att integreras knappt finns, vilket också påverkar barnen i familjen. För att ett barn skall lyckas integreras fullt ut i samhället, behövs det andra kontakter och tillfällen förutom det som redan finns i daghemmet/skolan. Men har föräldrarna tillräckliga förutsättningar att möjliggöra detta är däremot en stor fråga.

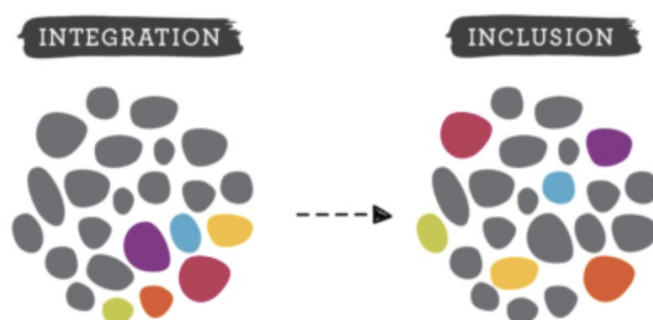
Integration och integrering inom samhällsvetenskap betyder processen som leder till att skilda enheter förenas. (NE.se u.å.) Nationalencyklopedin beskriver ”*integration som en effekt av arbetsdelning eller specialisering. Arbetsdelning leder till differentierade verksamheter, men även till en starkare integration, eftersom specialisering medför ökat beroende av annan produktion.*” vilket stämmer bra överens med växthusbranschen i Närpes där produktionen inom växthusnäringen ökar, blir också invandringen i området större.

Medan webbsidan Integration.fi definierar integration som en individuell process som sker mellan invandraren och samhället.

“Målet är att invandraren ska känna sig som en aktiv och fullvärdig medlem av samhället och tillägnar sig av de kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet. Samtidigt som invandraren sätter sig in i den språkliga och kulturella miljön i det nya bostättningslandet stöds också möjligheterna att upprätthålla det egna språket och den egna kulturen. Det mottagande samhället får nya influenser och blir mångsidigare.” (Integration)

Båda definitionerna valdes från dess källor dels på grund av att jag tyckte att båda hade tydliga förklaringar på integrationens olika målsättningar för arbetsinvandring. Utgående från båda definitionerna, ger ordet integration vinster till samhället och i Nationalencyklopedins form av vinst är när integration ger en effekt av arbetsdelning d.v.s. en ökning av en viss produktion. Medan Integrations vinst betyder att mottagande av invandrare innebär att man utvecklar och stöder invandraren till en delaktig individ i samhället och därmed gör ett samhälle mångsidigare. Själva begreppet integration är också något som har ett relativt segregrande budskap i sig, eftersom det menar att man tar in en folkgrupp och att folkgruppen blir kategoriserade enligt deras yrke och etnicitet. Därför bör man tala mera om *inklusion* i den här kontexten. Här nedan finns en bildförklaring på *integration* och *inklusion*.

Figur 1. Definitions – *Integration* – *Inklusion* (Pattidigh.com. u.å.)

Integration utgående från bilden till vänster förklarar att man (samhället) ger plats och tar in en folkgrupp, gruppen syns ändå att de är grupperade vid sidan. Varför är inklusion bättre

i detta fall kan vi fråga oss, inklusion betyder att man (samhället) tar in en folkgrupp och gör så att de blandas in i samhället och blir en "större" homogen grupp. Med andra ord skulle inklusion vara en mer optimal begrepp för alla integrationsfrämjande åtgärder. I detta arbetet kommer inte fokus att vara på begreppet inklusion desto vidare, utan mera på hur barn integrerar sig och blir en aktiv medlem i samhället.

Arbets- och näringsministeriet har också tidigare gjort en s.k. integrationsordlista (kotoutumisen sanasto på finska) som definierar de centrala begreppen gällande Finlands integrationslag (lagen om främjande av integration). Begreppet integration definieras som en individuell process hos invandraren som sker i samspel med samhället under vilken invandrarens *delaktighet*, *likabehandling* och *jämlikhet* i samhället ökar. I integrationsordlista poängteras också att integration kan ses från olika perspektiv t.ex. *strukturell integration* utgår från sysselsättningen, boende, hälsa, välbefinnande hos en invandrare medan *interaktiv integrering* utgår från sociala relationer och nätverk. (Kotoutumisen sanasto. 2021. s. 15)

Integrationsarbete och främjande av integration

Enligt webbsidan Integration avses stöd för integration är att erbjuda olika tjänster och att förbättra samhällets mottaglighet. Integration främjas ofta genom sektorsövergripande samarbete mellan myndigheter på olika förvaltningsområden och andra aktörer inom privata sektorn, och olika informations-, rådgivnings- och handledningstjänster erbjuds för syftet. (Integration) Främjande av integration betyder allt som ska främja och stöda en invandrares väg till anpassning till det nya samhället.

För barn med invandrabakgrund under skolålder är småbarnspedagogiken deras väg för integration. Småbarnspedagogik är framför allt en social och kulturell mötesplats som ska stärka och förbereda barnen för ett liv i ett mer internationaliserat samhället. (Lunneblad. 2009. s. 10) Småbarnspedagogikens uppdrag är att fungera som första introduktion till det finländska samhället och kulturen. Målet är att barn ska lära sig de olika färdigheter och

det inhemska språket genom alla aktiviteter som görs dagligen i daghemmet som lek, ledda verksamheter och att kommunicera med andra. Personal inom småbarnspedagogik som arbetar i en mångkulturell miljö har uppgiften att överföra medvetenhet om det egna kulturarvet och delaktighet i andra kulturer till barnen. Att barnen utvecklar sin förmåga att förstå och leva sig in i andra människors värderingar. (Lunneblad. 2009. s. 44) Man kan i storsett konstatera att integrationsarbete utgår mest från att överföra samhällsinformation och språk till den nyanlända och att kunskaperna ska anses som ett redskap för den nyanlända att komma in i samhället.

Utgående från Finlands grundlag (731/1999) är svenska och finska landets nationalspråk, vilket innebär att man som medborgare har rättigheter till utbildning och service på det modersmål som man talar. Hos barn med invandrarbakgrund som har ett annat modersmål än finska och svenska ligger beslutet om andra språket i föräldrarnas händer, där barnet ska lära sig det ena inhemska språket som familjen valde att integrera sig i. För alla barn som är under sex år gamla är daghemmets språkmiljö oerhört viktigt för barns språkutveckling och lärande. Språkundervisning i ett daghem sker via kommunikation och interaktion med andra barn och vuxna i daghemmet. Här omfattas också andra vardagliga aktiviteter som t.ex. samling, lek, sång och sagostund som en väldigt betydande faktor när det gäller barnens språkinläring och utveckling.

Inför granskningen av olika lagstiftningar och styrdokument på nationell och lokal nivå, poängteras alla integrationsåtgärder betyder i princip allt som har med jämlikhet och likabehandling att göra. Jämlikhet och likabehandling betyder samma skyldigheter och rättigheter för alla personer, att alla är lika inför lagen, oavsett etnicitet eller andra egenskaper gör att man avviker från majoritetsbefolkning. Till exempel lagen om främjande av integration syftar till likabehandlingsprincipen som tryggas som grundläggande rättighet i grundlagen. (Integration)

3 Finlands nationella barnstrategi

Barnstrategin är dokument som framkommit under flera olika regeringar, dokumentet består av olika riktlinjer som hänvisar till barnets rättighet. Man vill genom dokumentet skapa ett barn- och familjevänligt Finland och att dokumentet ska fungera som en grund till alla beslutfattande. (Barnstrategi 2020. s. 6–7) I den nationella barnstrategin betonas Finlands vision som ett barnvänligt land som respekterar barnets rättigheter. Här tillgodoses t.ex. barnets rätt att växa upp, att utvecklas och lära sig med hjälp av högklassig, jämlik och mångsidig småbarnspedagogik och utbildning. (Barnstrategi 2020. s. 15) Barnens rättigheter ska inte avgöras av följande orsaker som barnets ursprung, familjebakgrund eller andra egenskaper, samhället ska visa respekt för mångfalden bland barnen och barnens varierande livssituationer och behov. Samt rätten att vara sig själv och att bli behandlad enligt ålder och utvecklingsnivå tryggas. (Barnstrategi 2020. s. 18)

Inom småbarnspedagogik och grundskola hänvisar man också till det nuvarande läget i Finland där dessa tjänster är i hög kvalitet, jämlikt och det finns välutbildade personal, högutbildade lärare och ett utbildningsystem som främjar barnens välfärd. Det är viktigt att man inom småbarnspedagogik och grundutbildningen beaktar barnens varierande och individuella behov och livssituationer som kan bidra till utsatthet. (Barnstrategi 2020. s.42–43) Här har man hänvisat till barnens rätt till utbildning utgående från artikel 28 i FN:s konvention om barnets rättigheter.

4 Grunderna för planen av småbarnspedagogik 2022

Grunderna för planen av småbarnspedagogik 2022 är ett nationellt styrdokument som har som uppdrag att stödja och styra hur småbarnspedagogik ordnas, genomförs och utvecklas. Här hänvisar man också till småbarnspedagogikens centrala mål, innehåll och ett sektorsövergripande samarbete mellan anordnaren av småbarnspedagogik,

vårdnadshavare och andra berörande aktörer. (Grunderna för planen av småbarnspedagogik 2022. s. 8) Styrdokumentet utgår från de olika lagstiftningar som har med barnens rättigheter att göra, såsom lagen om småbarnspedagogik (540/2018), barnskyddslag (1292/2013), lagen om främjande av integration (1386/2010) och andra lagar som också tangerar till barn kan t.ex. vara lag för grundläggande utbildning (628/1998) m.m. Styrdokumentet är uppdelat i tre olika delar; den nationella planen för småbarnspedagogik, den lokala planen och barnens plan för småbarnspedagogik.

4.1 Grunderna för planen om småbarnspedagogik om språkinläring och flerspråkighet

Inom småbarnspedagogiken finns det fem olika lärområden som beskriver verksamhetens centrala mål och innehåll. De fem lärområdena är bland annat: *Språkets rika värld*, *Mina många uttrycksformer*, *Jag och vår gemenskap*, *Jag utforskar min omgivning* och *Jag växer, rör på mig och utvecklas*. Lärområdet *Språkets rika värld* är det som fokuserar sig i barnets språkliga utvecklingar. Här har man som uppgift att försöka stärka barnens intresse och nyfikenhet för språk och kulturer, som mål är att skapa en mångsidig språkmiljö för barnen och uppmuntra deras förmåga att använda språk och att kommunicera. I samarbete med vårdnadshavarna försöker man inom småbarnspedagogiken också utvecklar barnets språkidentitet och synliggöra familjernas kulturella mångfald. (Grunderna för planen inom småbarnspedagogik 2022 s. 44)

Alla barn är olika i sin språkutveckling, inom småbarnspedagogiken finns det fem olika delområden som utgör mål av språkutveckling. Delområdena utvecklas gradvis enligt barnets ålder och hans individuella språkutveckling. För de allra minsta barn gäller barnens **förmåga att kommunicera** och där krävs också att personal är uppmärksamma och kan avläsa småbarns non-verbala budskapet. Efter kommer förmågan att förstå språk, vilket innebär att barnet förstå det budskapet som framförs. Personal inom småbarnspedagogik kan vid behov sedan ta stöd av olika hjälpmedel som bildstöd, föremål eller tecken. Sedan förväntas barnet ha **förmåga att producera tal**, där barnet ska uppmuntras att tala i olika situationer med både vuxna och andra barn. Efter när barnet har uppnått de tre ovannämnda förmågor kommer man över till **förmåga att använda språk**. Här funderar

man med barnet över användning av språket på ett sätt som är mer lämpligt för de olika situationer, d.v.s. situations anpassat språkanvändning. Samtidigt stärker man också inom småbarnspedagogiken barnens **språkliga minne och ordförråd**. Genom att leka med språket som ramsor, sång- och ordlekar ökar barnets möjligheter till ett mångsidigare ordförråd. För barn som närmar sig förskolan kommer deras **språkliga medvetenhet** att stödjas, där man lockar och uppmärksammar barnets intresse för talat och skrivet språk. (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022. s. 45)

4.2 Närpes plan för småbarnspedagogik 2017

Den lokala planen utarbetas så att den ska följa den nationella planens grundprinciper med beaktande på lokala särdrag och eventuella pedagogiska prioriteringar. Anordnare av småbarnspedagogik ska också ge vårdnadshavarna och barnen möjlighet att delta i utarbetning och utveckling av den lokala planen för småbarnspedagogik. Planen utarbetas i samarbete med kommunens olika förvaltningsområde samt myndigheter inom social- och hälsovård. (Grunderna för planen av småbarnspedagogik 2022. s. 9–10)

I Närpes utarbetas den lokala planen av en styrgrupp där man ~~har~~ kontinuerligt uppdaterar och utvärderar planen så att den i enlighet med utvecklingen av småbarnspedagogiken de olika förändringar som sker i lagstiftningen. Styrgruppen utgörs av representanter från olika daghem, speciallärare inom småbarnspedagogik, chefen för småbarnspedagogik och bildningsdirektör. Kommunens nämnd för utbildning och småbarnspedagogik utför regelbundet intern utvärdering, där resultatet granskas och eventuella utvecklingsåtgärder vidtas. Närpes ses som en kommun med starkt inslag av mångkulturalism, personal inom småbarnspedagogik använder sig av den s.k. språkstödande handlingsplan som i syfte ska erbjuda barn att tillägna sig språken och använder dem på ett aktivt och lekfullt sätt. (Plan för småbarnspedagogik 2017. Närpes stad. s.3–4)

Utgående från Närpes kommunens speciella särdrag i mångkulturalism följer småbarnspedagogiken från dessa specifika värdegrunder:

- **Respekt**
- **Jämlikhet och jämställdhet**
- **Delaktighet och inklusion**
- **Trygghet och omsorg**

Med hänvisning till dessa värdegrunder skapar personal inom småbarnspedagogik en atmosfär som respekterar mångfald. Den kulturella och kommunikativa kompetensen är att barn ska uppmuntras att bekanta sig med andra människor, språk och kulturer. Att ha en öppen och respektfull inställning till mångfald, barnen ska öva sig på att sätta sig in i andras situationer och lära sig att reflektera över sina egna och andras värderingar. En förutsättning till inklusion är att man kan kommunicera, uttrycka sig och förstår varandra genom kommunikation och andra interaktioner.

När det gäller barn med annat främmande språk och flerspråkiga barn har man som mål att stödja och utveckla barns språkkunskaper, sina kulturella identiteter och självkänsla. Personal arbetar målinriktat utgående från barnets individuella behov, i planen finns också något som kallas för *småbarnspedagogik på två språk*. Det är uppdelade i två olika nivåer; *omfattande och mindre omfattande småbarnspedagogik på två språk*. Målet med den omfattande småbarnspedagogik på två språk är att fullständigt språkbada barnet på endast ett språk, i det här fallet är det svenska eller finska. Medan den mindre omfattande är att väcka intresse för flerspråkighet och väcka intresse för språk hos barnen. Här kan man i mån av möjlighet ordna småbarnspedagogik på andra språk än den som är lagstadgade för verksamheten. (Plan för småbarnspedagogik 2017. Närpes stad. s. 35–36)

4.3 Barnets plan för småbarnspedagogik

Barnets plan för småbarnspedagogik är en mer detaljerad föreskrift som beskriver mera ingående på barnets individuella behov och utveckling. Här beaktas barnets styrkor,

intresse samt olika mål som stödjer barnets utveckling och lärande samt hur det förverkligas inom verksamheten och utvärdering av dessa mål. I planen förekommer också gemensamma överenskommelser mellan sakkunniga inom småbarnspedagogik, vårdnadshavarna och eventuella aktörer som också deltar i barnets utveckling såsom speciallärare, talterapeuter o.s.v. Planen utvärderas och uppdateras med jämna mellanrum, vanligen minst en gång om året. (Grunder för planen av småbarnspedagogik 2022 s. 11–12)

Under kapitel stöd för barnet poängteras att utifrån lagen om småbarnspedagogik har alla barn rätt till att få allmänt stöd, intensifierat och särskilt stöd. Stödet ska ges i god tid och utgå från barnets individuella behov, på det sättet främjar man barnets utveckling och välmående och framför allt förebygger man problemet att bli värre och att barnet blir marginaliserade. Barnets behov av stöd och stödåtgärderna ska antecknas individuellt i barnets plan. Behovet bedöms genom småbarnspedagogers observationer och vid behov av andra sakkunniga inom social- och hälsovård eller en specialpedagog. Stödet ska erbjudas utan dröjsmål. Anordnaren av småbarnspedagogik ansvarar för samarbetsstruktur, d.v.s. vilka aktörer som medverkar i stöd för barnet, hurudan ansvarsfördelning hos olika aktörer ser ut och hur det sektorsövergripande samarbetet fungerar i praktiken. (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022. s. 58–59) I barnets plan ska det förekomma vilka typer av stöd barnet är i behov av, vare sig *allmänt*, *intensifierat* eller *särskilt* stöd. Konkreta stödåtgärder och vilka metoder som används för att uppnå behovet ska också synas i barnets plan.

5 Språkundervisning och metoder för flerspråkighet

Språkinläring är en av den viktigaste faktorn för en invandrare. I det här kapitlet fördjupas vad som gäller invandrabarns flerspråkighet och hur man arbetar med barn med annat modersmål. Harju-Luukkainen & Kultti 2017 betonar nu när vi lever i ett mer internationellt samhälle, anses två- eller flerspråkighet som en värdefull resurs som kan bidra mycket till individen och samhället. Därför är det viktigt för småbarnspedagogik vid ett tidigt skede ta vara på dessa resurser och fokusera på språkberikande undervisning. Barns språkutveckling

sker alltid i en social och kulturell kontext, de lär sig av varandra, känner tillhörighet och förstår varandras likheter och olikheter. (Harju-Luukkainen&Kultti 2017. s. 14) Gjems (2018) är också av samma åsikter, att språklärande är en socialprocess (s.21) d.v.s. när barn lär sig ord och uttryck kan de använda sig av dem kunskaper för att dela erfarenheter, utveckla lek och utforska omvärlden. Ur en social och kulturell kontext betyder det att barn kan etablera vänskap genom interaktion och kommunikation. (Gjems 2018. s. 11)

Heidi Harju-Luukkainen har i sin forskning också lyftat fram om barn som inte talar undervisningsspråket hemma har i allmänhet sämre inlärningsresultat. Detta visade sig vid ett s.k. PISA-test som är en internationell studie som undersöker skolelevs (15-åringars) förmågor i läsning, matematik och naturvetenskap. Harju-Luukkainen har i sin forskning granskat resultat på barn som språkbadades i grundskola (d.v.s. barn med finska som modersmål språkbadas i svenskspråkiga skolor och vice versa), hon konstaterade att sämre resultat kan till en viss del bero på när båda språken utvecklas i olika takter, vilket resulterar till svagt skolspråk. Som en konsekvens av detta, påverkas individens fortsatta studier och samhällsliga engagemang senare i livet. Därför konstateras också att språkinsatser i ett tidigt skede är ytterst viktiga, speciellt för barn med annat modersmål. (Harju-Luukkainen&Kultti 2017. s. 27) Trots att forskningen gällde för finlandssvenska barn anser jag att samma sak också kunde gälla för invandrabarn, eftersom dem också språkbadas.

Gjems (2018) anser att tidig litteracitet är viktig för småbarn eftersom det fokuseras mest på barns muntliga språk d.v.s. barns förmågan att lära sig ord, formulera meningar och förmedla budskap. Barn lär sig ord och begrepp genom olika interaktioner med utbyte av tankar och erfarenheter mellan andra barn och vuxna. (Gjems 2018. s. 20) Gjems poängterar att det är lätt för barn att lära sig ord på olika fysiska objekt eftersom barn ser föremålet, medan abstrakta fenomen som tankar, känslor och behov är svårare att lära sig och kräver betydligt mera erfarenheter av att få höra, använda språket. (Gjems 2018. s. 15–16) Viktigt att man som vuxen i sådana fall beaktar barnets intresse och utnyttja ögonblicken, då kan man t.ex. kan diskutera mera ingående eller dra en lek som tangerar till det intressanta temat. (Gjems 2018. s. 21)

För att uppnå en hög kvalitet av småbarnspedagogik trots dessa utmaningar behöver man ännu utvärdera metoder som kan tillämpas vid flerspråkiga undervisningsmiljöer. Utbildningsstyrelsens *språkstödjande handlingsplan* som utarbetades år 2018 poängterar att barn ska få möjlighet att utveckla både modersmålen och verksamhetens språk måste de få använda så mycket som möjligt och känna stöd i att utveckla alla sina språk. (Utbildningsstyrelse 2018. s. 15) För den s.k. livslånga lärandet är både hem och daghem viktiga för språklig interaktion där barn hör ord och deltar i olika aktiviteter så som högläsning och lek. (Gjems 2018. s. 12) Följande kapitel kommer några metoder som är språkfrämjande för barn i daghemsålder och skolålder.

5.1 Högläsning och tvillingböcker som metod

Gjems menar i daghem ska barnen ha tillgång till böcker som är anpassade till deras utvecklingsnivå och intresse. Pedagogerna ska fungera som en högläsare och en samtalspartner till barnen. (Gjems 2018. s. 151) Sagoläsning är inplanerad verksamhet som ska stödja barnens språkutveckling. (Skans 2011. 83) Högläsning bidrar till ett mer varierat språk till barnen, med hjälp av mångsidiga ordförråd som finns i böckerna får barnen i sig andra ord och begrepp som ibland inte används vanligen på daghem. Förutom stärkande av ordförrådet utvecklas också barnens förmågor att fantisera och föreställa sig. Bilderboken hör till den vanligaste typen av böcker som används på daghem. Bilderna fungerar som ett stöd för barnen, hjälper dem att förstå innehållet i boken bättre. Bilderna berättar samtidigt också mera detaljer som inte nämns i boken t.ex. hur karaktärerna ser ut eller hur de känner sig och miljöerna runt omkring. Barnen har lättare att förknippa sig med läsning när de lyssnar på sagan och de samtidigt ser bilderna som finns i boken. Martina Nordling och Maria Magnusson i *Att möta barns sociala språkmiljö i förskolan* hänvisar till *visuellt lärande* som betyder barnens förmåga att tolka och finna mening i den information som presenteras i bilder. (Nordling & Magnusson. 2019. s. 74) Skans menar också att läsning med stöd av föremål och bilder även ger barnen bättre förståelse av sagan. I ett exempel där pedagogerna läste sagor för barnen använde pedagogerna sig av gester för att förklara t.ex. vad tandborstning är, vilket gör att inläringen av begreppet blir mera betydande för barnet när det även finns riktiga föremål att förhålla sig till. (Skans 2011. s. 85)

Nordling och Magnusson nämner högläsningens betydelse i gruppverksamhet där barnen får möjligheterna att byta perspektiv och få kunskap om hur andra tänker. Enskild läsning är också rekommenderat eftersom det finns också barn som har svårt att koncentrera sig när de är i en grupp, med enskild läsning kan man då samtala mer om innehållet och därmed utveckla barnets språkförmåga att själv reflektera över innehållet och uttrycka sina tankar. (Nordling & Magnusson 2019. s. 59) Upprepad läsning är också något som stödjer barns lärande, där barnen får nya upplevelser och uppfattningar om boken.

Barnens upplevelser till boken är också varierade beroende på hurudan lästeknik den vuxna har. (Nordling & Magnusson 2019. s. 64–65) Gjems (2018) poängterar vilka skillnader det finns mellan att läsa *för* och läsa *med* barnen och vilka effekter det ger åt barnen när lästekniken beaktas. Här betonas att läsning med barnen ger bättre förståelse och mera möjligheter till ett utvecklat ordförråd, eftersom man som vuxen håller samtal och diskussion kring bokens innehåll. Speciellt till de barn som kan färre ord rekommenderas att den vuxna stannar upp och förklarar vad vissa ord kan betyda. (s.151–155) Pedagogens teknik för högläsning varierar också en hel del. För en språkfrämjande teknik beskriver (Mollgren-Gustavsson (2020) i sitt arbete där hon hänvisat sig till Teales mening för barn som har ett svagare språk kräver en högläsning som är mera beskrivande, där man frågar och beskriver bilder under läsningen skulle vara mer optimal. (Mollgren-Gustavsson. 2020. s. 22)

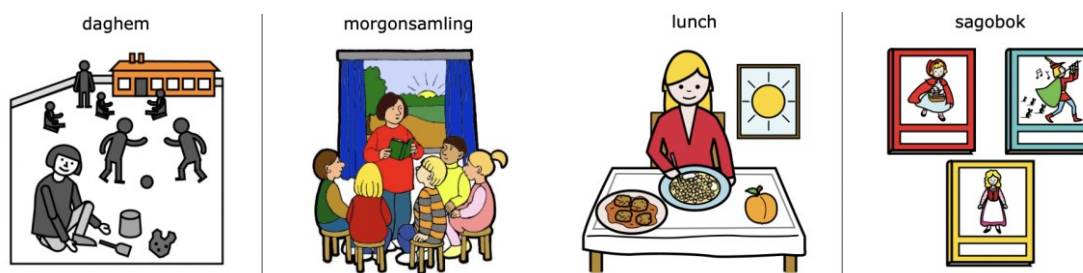
Utgående från mina tidigare arbetserfarenheter som skolgångshandledare till flerspråkiga skolelever hade vi i skolan ett projekt som ska främja elevernas modersmål och andra språket (svenska), där införde man något som kallas för *tvillingböcker* till skolan. *Tvillingböcker* är ett begrepp som används för att beskriva två exemplar av samma bok på två olika språk. Meningen med tvillingböcker är att de ska läsas parallellt, oftast läses modersmålsversionen först och sedan andra språkversionen. Målgruppen som använder sig av tvillingböcker är flerspråkiga barn som ska ha möjligheter att utveckla båda språken jämsides med varandra. Författare Marie Heimer betonar att tvillingböcker skapar bättre läserfarenheter till barn med annat språk, där de kan känna läsglädje av att ha förstått budskapet i boken som läses. Högläsning och boksamtal bidrar också till *inklusion* där alla

barn delar samma erfarenheter. Dock finns det utmaningar med tvillingböcker som kan vara varierande beroende på omständigheter. T.ex. inom småbarnspedagogik behöver man böcker som är språklig och kunskapsmässig anpassade för barn i daghem, vilket kan vara svårt att hitta. Utbudet av samma bok på olika språk kan vara väldigt begränsade eller att resurserna inte är tillräckliga. Det kan även finnas kunskapssvårigheter med att läsa böcker på andra språk, orsaker kan vara p.g.a. det inte finns personal som talar andra språket som barnet gör eller att föräldrar har dyslexi eller analfabetism.

5.2 Bildstöd som metod

Bildstöd är ett pedagogiskt verktyg som är till för att förtydliga och underlätta kommunikation. Bilder ska bygga och komplettera talet utifrån individuella förutsättningar och behov. (SPSM) Bildstöd används främst i daghemsverksamhet under olika rutinerade aktiviteter som matstund, morgonsamling och övergångar till olika aktiviteter. Hos invandrarbarn används också bildstöd till att förtydliga andra saker eller föremål som är mera abstrakta t.ex. känslor och förväntningar som önskas av barnet. (Bolin & Collins. 2020. s. 6) Bilderna ger barnen information och bättre uppfattningar om vad som händer och pågår under dagen eftersom aktiviteter/händelser finns tydligt i bildform. Bild kompletterar av det som sägs och barnet kan därmed förstå det mest väsentliga som behövs för situationen. Behov av bildstöd kan vara övergående, innan eleven utvecklat talat språk men bör användas som förståelsestöd en längre tid. (SPSM) Här kommer några exempel tagen från papunet som är en webbplats med massor av bildbanker som ska stödja till en tillgänglig och jämlik kommunikation. Dessa bilder kan t.ex. finnas i ett dagsschema i ett daghem.

Figur 2. Bildbank (papunet.net, u.å)

5.3 Lek som metod

Lek är också centralt för småbarnspedagogiken och är också ett sätt som främjar barnens utveckling. Barnen lär sig mycket genom olika lekar, det kan handla om observationsförmåga, imitationer, reflexer, föreställningsförmåga o.s.v. (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022) Om man utgår från språkinlärningsperspektivet, oberoende om det är lärarledda lekar eller frilek, utvecklas barnets språk på ett eller flera sätt när de får samspela med andra. Med målet att barnen ska lära sig svenska, speciellt hos invandrabarn uppmuntras ofta olika former av ordlek. Eftersom ordförråd är en väsentlig del av språkutvecklingen, för att kunna uttrycka sig och kommunicera med andra ska ordförrådet stärkas.

I en tidigare publikation *Joy, play and doing together* som utarbetades av Utbildnings- och Kulturministeriet upplyste man om barnens fysiska aktiviteter som är betydande för barnens välmående och utveckling. Fysiska aktiviteter i denna kontext utifrån småbarnspedagogiken är syftat till lekar som är både lärarledda och fria lekar. Barnet använder sig av hela kroppen när hen leker, både grov- och finmotoriken samt deras förmåga att tänka och fokusera vid leken. Fysiska aktiviteter och förmågan att behärska motoriken anses som ett bra redskap för barnen som senare ska börja i grundskola för att lära sig nya saker. Barnets självkänsla stärks också när de känner av glädje och lycka av att ha klarat av att göra saker utifrån deras förmågor. (Utbildnings- och Kulturministeriet. 2016. s. 5–6) Skribenten Mollgren-Gustavsson har i sitt arbete poängterat (refererat i Gjems. 2018 att en lek upplevs som något mycket betydelsefullt och meningsfullt för barnen och de lär de sig mycket bättre när kunskap anknyts till lekar. Barnens förmåga att komma ihåg ord och namn på objekter blir betydligt lättare när de befinner sig i leksammanhang. (Mollgren-Gustavsson. 2020. s. 24) Gjems (2018) hänvisade också till rollekar och låtsaslekar främjar tidig litteracitet (barns muntliga språkutveckling). Genom leken behöver barnet sätta sig sin i rollen, kategorisera tema och tänka ut lekens och rollernas innehåll, och allt det stöder både barnens språkliga och kognitiva lärande samt utveckling. (s. 139)

Lärlarledda aktiviteter är sådana som lek, måltid, sagostund och morgonsamling som är upprepade aktiviteter i daghemmet som ger bra effekt på språkinläring. Enligt Kultti (2014) finns det tre typer av upprepningar som är viktiga för ett barns inläring: upprepning av vad man själv säger eller gör; vad andra säger/gör; först av andras och sedan ens egna yttrande och handlingar. Upprepningar av alla aktiviteter hjälper också barn att förstå ord och begrepp i olika kontexter, så att barnet känner igen ordet och är medveten om ordets olika böjningar vid olika kontexter. Detta kallas för *komplexa upprepningar* där barn lägger till ett nytt ord till sitt ordförråd eller ändrar en grammatisk form. (Kultti 2014. s. 82–83)

Språkutveckling är en process som utvecklas i olika riktningar genom hela livet. Ett barn som är två- eller flerspråkigt utvecklar sina språk i olika miljöer och takt, beroende på språkmiljön som barnet befinner sig i. Speciellt för att kunna förbereda barnet inför grundskola, har personal inom småbarnspedagogik ett ytterst viktigt ansvar för barnets språkinläring. (Harju-Luukkainen & Kultti 2017. s. 34) Vuxna ska fungera som språkliga förebilder åt infödda finländska barn och inte minst sagt till alla invandrarn. Vid undersökningsskede som kommer i ett senare skede kommer vi att få en konkretare bild av vilka metoder som utförs vid olika daghem.

6 Metodbeskrivning

I det här kapitlet beskrivs hur forskningsdelen utarbetades. Med andra ord förtydligas på vilka sätt data har blivit insamlade och information bearbetades. För den här forskningen valdes kvalitativ metod, eftersom syftet är att få en djup och ingående förståelse för ett tema. (Kristensson 2014. s. 115). Studien genomförs som en kvalitativ intervjustudie med en semistrukturerad intervju som avser att alla respondenter får samma frågor med möjlighet att uttrycka sig fritt. (Kristensson 2014. s. 134) Här hänvisas också *fenomenografi* som metodansats som är utvecklad för att analysera data från enskilda individer. Fenomenografi bidrar till hur en individ uppfattar sin omgivning genom de levda erfarenheter som är ett resultat av lärandet. (Fejes & Thornberg 2015. s. 162)

6.1 Kvalitativ metod

Mitt mål var att ta reda på personalens arbetsmetoder och erfarenheter angående att arbeta med invandrarbarn. Den kvalitativa metoden kan genomföras genom intervjuer, observationer, dagböcker, ljudinspelningar och film. Genom dessa metoder kan man samla in deltagarnas erfarenheter och deras egna åsikter om ett visst ämne. (Kristensson 2014. s. 115–116) Och för att säkerställa mig att jag får alla behövliga data insamlad och att inga viktiga detaljer missas, bestämde jag mig att föra intervjuer med max två respondenter åt gången där diskussionen bandas in också till transkribering vid senare skede.

Bell (2006) menar fördelen med att ha intervjuer är att man får omfattande och varierande svar, medan största nackdelen med kvalitativ intervju är att det tar tid. (s. 158) Bell hänvisar också till eventuella konsekvenser som kan hända när man har en gruppintervju, t.ex. att de som är mer tillbakadragna kan ha svårt att uttrycka sina åsikter. (s. 165) Trots nackdelar bestämde jag mig ändå att ta ställning till de mera positiva sidorna av en gruppintervju där deltagarna delar liknande egenskaper och erfarenheter (Bell 2006. s. 163) När deltagarnas erfarenheter bygger på varandra skapar det en mer omfattande bild. Gruppintervjun som planerades från början blev inte av, eftersom det inte är möjligt för fler daghemspersonal att komma samtidigt. Sist och slutligen utfördes intervjuerna individuellt.

Eftersom kvalitativ undersökning baseras på andra personers åsikter och egna erfarenheter finns det i princip några faktorer som kan stöda trovärdighet i forskningen. Det ena kommer att det relevanta urvalet och att analysprocessen kommer att vara transparent som möjligt. Dessutom ligger också reliabiliteten i hur intervjufrågor formuleras, hur relevanta frågorna är med hänvisning till teoridelen. (Kristensson 2014. s. 125–126)

6.2 Urval och datainsamling

Eftersom målet är att ta reda på vad integrationsarbete för invandrarbarn inom småbarnspedagogik går ut på, kommer våra respondenter i undersökningen att vara personal som arbetar inom daghemsverksamhet. Här utgår från de så kallade *typiskt och*

teoribaserat urval där jag medvetet väljer personer som kan representera och bedöma temat. (Kristensson 2014. s. 130) De som utför jobbet dagligen och som ansvarar för barnets utveckling är lärare som har det pedagogiska ansvaret över barnen. För att ännu utvidga mina perspektiv om ämnet kan man eventuellt träffa andra personal som ansvarar för barnets integration och välmående, d.v.s. barnskötare och språkstödjare om det finns möjliga intresserade.

Forskningslovet skickades ut till kommunens chef för småbarnspedagogik tillsammans med en förfrågan om det finns personal inom småbarnspedagogik (lärare och barnskötare inom småbarnspedagogik) som skulle vara intresserade av att delta i undersökningen. Forskningslovet förs vidare till eventuella intresserade personal för att de ska få en bättre bild på undersökningens syfte. I forskningslovet beskrivs allmänt om forskningens mål, hur data insamlas och hanteras under forskningens gång. För att kunna få bra intervju svar och för att spara på personalens värdefulla tider, bifogades också intervjufrågor med forskningslovet så att intervju personer kunde delta blir väl förberedda. De intresserade respondenter kontaktade mig via sms och telefon och vi kom överens vilka tider som kunde vara passliga för besöket.

6.3 Etik och datasekretess

I enlighet med forskningsetiken gjordes deltagarna medvetna om att de förblir anonyma när undersökningen presenteras och att de blir väl informerade om forskningens syfte, hur information bearbetas med försiktighet och att vem som har tillgång till materialet. Det ligger på forskarens ansvar är att förbereda respondenter med information. (Bell 2006. s. 157) Bell menar också att vid forskningsetik bör forskaren också klargöra om deltagarens självbestämmanderätt, att besvara frågor som hen vill eller att få avbryta intervjun när hen känner för det. (2007. s. 54)

6.4 Intervjuresultat

I dataanalysen beskrivs hur data har bearbetats och analyserats, här kommer också alla intervjupersoners svar att transkriberas. (Kristensson 2014. s.21)

Personer som deltog i intervjun är två lärare inom småbarnspedagogik, tre barnskötare varav två fungerar som språkresurs. Språkresurser är de som kan barnets eller barnens modersmål, i det här fallet är det vietnamesiska språket. Språkresurs är den som tar emot barnet och hjälper barnet med att komma in i daghemmet, till en början pratar man först till 100% med barnet på barnets modersmål, hjälper barnet att komma i gång genom att hjälpa barnet känna igen olika rutiner i daghemmet. Sedan när barnet börjar lära sig mera svenska fungerar språkresursen som en språkstödjare för barnet, dessutom fungerar också språkresursen som en tolk åt barnen och andra personal i daghemmet. Språkresursen förklarar till andra personal varför t.ex. ett barn bete sig på ett visst sätt, hen hjälper personalen att förstå barnet bättre. Med andra ord kan man säga att språkresursen fungerar som en person som förmedlar den finska och vietnamesiska kulturen till både barn och personal.

Alla personer i intervjun kommer från olika daghem och från olika avdelningar. Alla enheter har en relativt hög andel barn med annat modersmål än det som talas vid daghemmen. Barnen är från bland annat Vietnam, Bosnien, Ecuador, Ukraina och Ryssland. Sedan finns det även finländska barn som har finska som modersmål och flera barn som är tvåspråkiga. För att kunna urskilja mellan all personal kommer alla intervjupersoner namnges på detta sätt:

Lärare 1: arbetar med femåringar

Lärare 2: arbetar med tre- och fyraåringar

Barnskötare 1: arbetar med niomånaders barn till treåringar

Barnskötare 2: som också fungerar som språkresurs arbetar med fyra och femåringar

Barnskötare 3: som också fungerar och språkresurs arbetar med femåringar

Som tidigare nämndes har Närpes en stor arbetskraftsinvandring, där de flesta är arbetsinvandrare från Vietnam. När frågan hur andelen nationaliteter ser ut i gruppen togs upp, konstaterades att Lärare 1 som arbetade med femåringar har den högsta andel barn med annat hemspråk i hennes grupp. Sammanlagt tolv barn varav sex kommer från Vietnam, två från Bosnien, en från Ryssland och tre finländska barn varav två har svenska som modersmål. Det här betyder att andelen barn med annat modersmål är upp till 75% av hela barngruppen. Sedan har vi Lärare 2 som har en väldigt mångkulturell grupp där många av barnen är tvåspråkiga, i gruppen finns sammanlagt 14 barn varav sex finländska barn med svenska som modersmål, två vietnamesiska, en arabisk och fem tvåspråkiga barn. Av de tvåspråkiga barnen finns barn med finska och svenska som modersmål, kroatiska och engelska, svenska och estniska, spanska och finska, lettiska och ryska. Här har vi också runt 50% barn med annat modersmål.

Barnskötare 2 har 19 barn där sex kommer från Vietnam, två från Bosnien, tre från Ukraina och Ryssland och resterande barn är svenskspråkiga. Här kommer också procenten barn med annat modersmål upp till 55%. Barnskötare 1 och 3 har mindre andel barn med utländsk bakgrund där andelen utgör runt 30–40% av hela gruppen. Jag frågade även alla personalen hur det är att arbeta när andelen utländska barn är relativt höga och fick som svar att det är både intressant och krävande. I den aspekten behöver man prata enklare språk, använda mera kroppsspråk och teckenspråk samt ha mycket bildstöd för att komplettera kommunikationen och för att bli förstådda av barnen.

Barnskötare 2 och 3 delar med sig att man ser mycket utmaningar när barnen mest vill prata på sitt eget modersmål och då förstår inte alla i personalen vad barnen pratar om. Sedan när barnet har kompisar som pratar samma språk vill man helst leka med varandra och då undviker de att leka med andra barn eller personal som pratar ett annat språk. Det upplevs också utmanande och tidskrävande vid situationer när många barn som inte vet eller känner igen olika regler i daghem, kan ha oönskade beteenden som gör att man som personal hamnar att förklara saker till barnet flera gånger. Lärarna är i den åsikt att man behöver arbeta på ett helt annat sätt när man har barn med annat hemspråk, att barnen bör tas i beaktande när man planerar aktiviteter så att de förstår vad som ska göras. Och att man planerar ofta smågruppsaktiviteter för att anpassa språket på barnets egen nivå.

Smågruppverksamhet gynnar alla barn eftersom det finns barn med olika språkförmåga och deras koncentrationsförmåga är också bättre när det är mindre barn. Backlund (2017) menar att barnen orkar koncentrera sig på ett annat sätt när de befinner sig i en miljö som är lugnare. Likaså gäller när man placerar lekhörnan på olika sätt så att inte andra barngrupper kan störa varandra. (Backlund. 2017. s. 30)

7 Integrationsarbete från personalens synvinkel

Lärare 1 som har femåringar tänker att syftet med integrationsarbete är att få barnen in i samhället. För hennes barn som snart ska till förskola är det viktigt att de får en bra grund i svenska för att klara sig. Lärare 2 svarar: *“Det innebär att vi fokuserar på att skapa en trygg och välkomnande miljö för barnet och dess familj. Vi använder tolk vid behov då vi informerar om allt som berör daghemsverksamhet och dess upplägg. Vi strävar efter att barnet ska smälta in i barngruppen så snabbt som möjligt.”*

Barnskötare 1 och 2 definierar integrationsarbete som att man hjälper och stöder barn med olika språkhinder att delta i olika aktiviteter i daghemmet och att kunna umgås med andra barn. Barnskötare 3 menar att integrationsarbete utifrån daghemsverksamhet är uppdelade i olika stadier där hon betonar att först hjälper man barnet med språket, att känna igen olika rutiner och saker som förväntas av barnet när hen är på daghem. Sedan hjälper man barnet att komma in i gruppen som barnet befinner sig i och hjälper barnet komma in i både ledda- och frilekar. Till slut när barnet har behärskat de ovannämnda kriterierna börjar man fördjupa sig mera i att lära ut barnen andra temaord. Hennes åsikt är att integration betyder att man ska ha en fungerande kommunikation och språk oavsett om man är en vuxen eller ett barn, utan språk kan man inte integrera sig ordentligt. Utifrån intervjuvaren fungerar daghem som en introduktion till det finländska samhället och kulturen. Det är en kulturell mötesplats där barnen integrerar sig i ett nytt samhälle genom vardagsaktiviteter på daghemmet. (Lunneblad. 2009. S.10) Att hjälpa barnet att smälta in i gruppen så snabbt som möjligt är målet med integrationsarbete inom småbarnspedagogik.

7.1 Arbetsmetoder och stödmaterial för språkinläring

Frågor angående arbetsmetoder och stödmaterial som tillämpades i alla daghem kommer nu att redovisas här nedan, metoderna delas upp i olika kategorier och reflekteras vart efter. I överlag gäller det att ha mycket konkreta material som möjligt, att de visuella verktygen är tillgängliga, vilket gör de lätt att förstå för barnen med annat hemspråk.

Bildstöd är något som nämndes väldigt flitigt bland alla deltagare, eftersom det är ett viktigt verktyg som kompletterar kommunikationen. Dock ska man komma ihåg att bilderna kan tolkas väldigt olika av barnen och vuxna. Vid besöket till daghemmet där Lärare 2 arbetar, påbörjades en guidad rundtur och i enheten märktes att bildstöd finns överallt och används vid alla situationer t.ex. som toalettbesök, mat och påklädning o.s.v. Här berättar hon också att eftersom de har många barn och föräldrar som inte kan svenska är bildstöd ett verktyg som underlättar för alla barn och föräldrar. Barnen förstår vad som förväntas av dem, föräldrarna vet också vad deras barn gör under dagen. Dagsschema är något som går igenom vid varje morgonsamling, alla barn hör och ser vad de ska göra samt i vilken ordning aktiviteterna hålls. Många barn har inte ännu tidsuppfattning och kan ibland bli väldigt ledsna när de inte vet när de blir hämtade av sina föräldrar och då kan man visa i schema när föräldrarna kommer. Dagsschema underlättar också för alla vikarier som hoppar in när de får en helhetsbild på vad som görs under dagen. Veckoschema finns också tillgängligt på en anslagstavla som finns vid korridoren där andra speciella händelser som behöver uppmärksammas, t.ex. när barnen ska på picknick, kan föräldrarna förbereda och packa med saker för barnet inför den dagen.

Lärare 1 är också av samma åsikter att bildstöd är en stor hjälp speciellt när man inte får tag i språkresursen, i stort sett är det ett behövligt hjälpmedel som gynnar kommunikationen mellan personalen och barnet. Dagsschema är något som används under första tiden när barnen börjar på daghem och sedan efter några månader när barnen känner till de olika aktiviteterna tas schemat också bort i och med att det är inte längre nödvändiga. Bland större barn används också något som kallas för kommunikationskarta, ett material som fås av språkstödjare där man i princip diskuterar om ett tema som innehåller småpratbubblor där man kan vidareutveckla sina diskussioner. Bilderna kan även

tolkas på olika sätt av barnen, därför poängterar Lärare 1 också att man helst ska använda sig av samma bild vid den aktivitet som gäller för stunden t.ex. utelek, morgonsamling. När barnet kommer ihåg bilden och förstår vilken aktivitet det gäller, kommer barnet också att återberätta sina aktiviteter till föräldrarna där hemma, vilket är något som man blir väldigt glad över, konstaterar Lärare 2.

Under intervjuens gång kom vi också fram till att barn från tre års ålder har lättare att förstå bilder, men att oavsett i vilka åldrar barnen befinner sig i kan bilderna tolkas väldigt olika. Samma sak gäller också föräldrar som inte behärskar svenska eller finska, att kommunikationen vid flera fall behöver ytterligare kompletteras med teckenstöd och kroppsspråk. Syftet är att bli förstådda, att det viktigaste budskapet förmedlas till mottagaren. I kombination med dagens teknologi, tycker jag att det finns väldigt mycket verktyg som underlättar kommunikationen. Här kan t.ex. vara översättningsprogram med röstöversättning för barn som inte kan läsa, dock tar det också en lite tid att använda programmet. Vid sådana fall är det alltid bättre att en språkresurs finns till förfogande, så sparar man tid.

Sång är en metod som nämndes av Barnskötare 1, 2 och av Lärare 2. Alla anser sång är ett bra sätt för barnen att lära sig svenska. Barnskötare 2 som också är språkresurs anser att sång hjälper barnen att bli mera självsäkra i sig själva med att uttala svenska. Hon påpekade också att inte alla barn förstår alla gånger vad de sjunger men att de känns roligt för dem att få sjunga. Vid sådana fall anser hon att det är viktigt att hon kommer in och försöker förklara vad vissa ord i sången betyder åt barnen, hon hjälper dem också med att uttala orden rätt. Lärare 2 däremot, använder sig av bildstöd för de flesta sånger som sjungs i daghemmet, vilket också stöder barnets förståelse till sångens innehåll.

Böcker är också en metod som används vid alla daghem, eftersom därifrån utvidgas barnens ordförråd. Beroende på barnets ålder och deras utvecklingsnivå i språk kan böckerna variera mycket i innehållet. För minsta barn berättar Barnskötare 1 om att det används mest pekböcker till de allra minsta barn, eftersom hennes grupp består av barn

från 10 månader till 3 år kan deras språk vara väldigt olika, men det rör sig allt mellan pekböcker och enkla böcker med en eller två meningar per sida. Lärare 2 har ett system där hon delar upp gruppen utifrån barnens språkförmågor, de som behärskar svenska bra hör till *bokklubben* där läser man svårare sagoböcker med mycket text och diskuterar innehållet. Andra gruppen är barn med måttlig svenska, läser mellansvåra sagoböcker tränar på ordförråd och uttal genom olika språkövningar och spela spel. Tredje gruppen är barn som kan lite svenska läser enkla sagoböcker med tydliga bilder och får enkla och tydliga språkmaterial. I och med att det har funnits forskning om att barn behöver ha ett starkt modersmål för att kunna lära sig andra språk, frågan om hur man på daghemmet stöder barnens modersmål togs också upp. Som svar menade man Polyglutt som är en välbekant sagoapp som är tillgängliga på flera olika språk. Meningen med att använda Polyglutt är att man introducerar boken på barnets modersmål först och sedan den svenska versionen. Det här hjälper barnen att förstå bokens innehåll bättre och lockar deras intresse för läsningen mera när det hålls på ett språk som barnet känner sig trygga i.

Tvillingböcker hänvisades som en tilläggsfråga i intervjuerna till alla intervjudeltagare eftersom jag anser att det är viktigt med att stöda barnens modersmål samtidigt som man fokuserar på svenska språket. I och med att alla enheter inte ha tillgång till språkresurser tror jag att idén med att införa tvillingböcker skulle vara bra att göra. Barnskötare 2 som kan barnens modersmål delar också med sig att hon oftast läser böcker på svenska sedan översätter hon meningen direkt efter till vietnamesiska och konstaterade att det kan låta väldigt konstigt många gånger. Därför låter tvillingböcker som ett väldigt bra alternativ då det finns samma versioner som redan finns på barnets modersmål. De andra i personalen är också väldigt positivt inställda till förslaget, speciellt för de som ansvarar äldre barn där språket blir väldigt viktigt för dem som ska vidare till förskola. Det är också ett bra sätt att vi ger föräldrarna möjligheten att läsa den vietnamesiska versionen hemifrån först och sedan läser lärarna eller barnskötare boken på svenska. Det här anser jag är ett sätt där man kan inkludera föräldrarna mera i barnets utveckling och stöda barnets modersmål.

En annan metod som är värd att nämna som Lärare 2 presenterade åt mig är olika **språkfokuserade spel** som hon själv har skapat. Inne i daghemmet fanns en hörna med tiotal lådor som är numrerade och en namnlista på alla barn i avdelningen. När barnet har

spelat ett språkspel från lådan, får de pricka av sitt namn när de har utfört spelet. Först introducerar läraren de olika spel till alla barn först så att de känner igen spelregler, sedan är det meningen att barnen får när som helst komma och spela spelet ensam eller med en vuxen. Av vad jag förstod fanns det också olika svårighetsgrader mellan lådorna. Språkstödande material som finns i de flesta daghem kommer för mesta från språkpedagogen och från specialpedagog som varje vecka kommer till daghem. Barnskötare 2 berättar också om något som kallas för Kompisarstund där personal "lottar ut" vilka barn som ska leka med varandra under en liten stund, ge dem möjligheter att samspela med varandra. Viktigt under denna stund att man lyfter upp om varandras kulturer för att skapa en bättre förståelse och empati för varandra.

Att kunna stödja barnets hemspråk är en utmaning för personal, eftersom de flesta inte pratar barnets hemspråk. Utifrån intervjuvaren nämnde Barnskötare 1 om att man kan försöka visa sitt intresse för barnets hemspråk genom att ställa frågor till barnet vad ett föremål heter på deras hemspråk. Hemspråket är barnets första språk och det är språket förekommer först i deras tankar och känslor, här är alla respondenter överens om att hemspråket bör också beaktas. I princip är det föräldrar som kommer att ha huvudansvaret för barnets hemspråk och Backlund (2027) betonar att föräldrar och hemspråk hör ihop med varandra och det gäller att ha en god relation till föräldrar eftersom de är också en viktig del av barnets utveckling.

7.2 Invandrabarnens och personalens syn på språkinläring

Det här blir ett kapitel där jag hänvisar till min intervjufråga i skillnader i språkinläring mellan infödda invandrabarn och de som flyttar hit. Lärare 1 säger att det är väldigt tydligt att man behöver arbeta mera med barn som flyttar hit, eftersom de har annorlunda erfarenheter av daghem och kunskap. Hon som ansvarar för äldsta gruppen säger att det är utmanande när man måste arbeta med det allra enklaste först så att barnet ska komma in i daghemsmiljö, barnet ska t.ex. behöva lära sig färger eller siffror, vilket kan kännas väldigt onödigt för barnen. Eftersom de tycker att de vet allt det här redan, varför ska man då behöva gå igenom detta? Problemet ligger också i tidsbristen när barnet kommer hit så

pass gammal att det inte finns mycket tid för att arbeta med baskunskaper i svenska och sedan måste de skickas vidare till förskola. Lärare 2 konstaterar att barn och föräldrar som flyttar hit när barnet är några år gammal, har utöver nytt språk ofta andra nya saker att lära sig om sitt nya hemland. Vissa barn lär sig det nya språket snabbare och för vissa tar det längre (även om barnet är den enda som pratar t.ex. vietnamesiska i barngruppen). Men en sak är hon säker om att när det finns två eller flera inflyttade barn (med samma hemspråk) i samma grupp så kommer de högst troligen att leka med varandra och föredra att endast prata sitt hemspråk. Detta kan bli en utmaning för personal att motivera barnet att lära sig svenska när de inte inser själv hur viktigt det är att lära sig svenska.

Det här är också något som Barnskötare 2 märkte med sitt jobb att det finns barn som inte vill interagera med andra personal eller med henne när de försöker prata svenska med barnen. Utmaningen blir att barnen är trygga med sitt modersmål och ser inte orsaken till att man behöver svenska när man har sina kompisar som pratar samma hemspråk som en själv. För alla respondenter är det här också ett väldigt bekant fenomen, för dem är enda lösningen att man försöker ha mera smågruppsverksamhet så att barnen har möjlighet att lära sig känna andra barn och blir mer bekväma med andra sällskap. Barnskötare 3 är i den mening att invandrabarn är alldeles för koncentrade i centrumområdet och de ska behöva jämnas ut till andra småbyar där det finns mera finländska barn. Enligt mig kan det här eventuellt vara en lösning men ändå är svårt att förverkliga, i och med att föräldrarna till dessa invandrabarn har väldigt begränsade arbetstider. De flesta börjar sin dag redan från halv 6 tiden och då blir det alldeles för tidiga morgnar för dessa familjer, att stiga upp och åka 10 km till daghem eller till andra byar. Konkreta lösningar har ännu inte funnits vid det här läget.

Lärare 2 och Barnskötare 1 säger att infödda invandrabarn lär sig svenska på ett naturligt sätt, de växer och utvecklas med andra jämnåriga finländska barn. Deras föräldrar hinner också smälta sig in i det finska samhället, därför ser de inga större svårigheter i det här fallet. Barnskötare 2 är också av samma åsikt att infödda invandrabarn, även om de fortfarande har bristfälliga ordförråd så är deras förståelse för svenska språket och miljön mycket bättre. Eftersom det finns tid för dem att starta mjukt, att skaffa sig jämnåriga

vänner och på så sätt är integration mer naturligt för dem som andra finländska barn. Här kan man konstatera att svårigheter med att integrera är större hos barn som flyttar till Finland när de är runt 4-5år gamla. Enligt Barnskötare 2 är det en trygghet för barnet att ha kompisar som pratar samma hemspråk, vilket är också en bra sak för då känner barnet inte sig utanför eller ensam. Trots allt är det en stor omständighet att komma till ett nytt land där barnet förväntas att anpassa sig i en helt främmande miljö. Lärare 1 nämnde också lärarledda aktiviteter kan vara väldigt energikrävande för barn med annat hemspråk i och med att de förväntas att lyssna in och förstår allt som sker under aktiviteterna. Det är viktigt att barnen får prata sitt hemspråk under frileken och att de ska få en mer avkopplande aktivitet under dagen. På det sättet stöds också barnets hemspråk när man inom personal inte behärskar det språket, konstaterar Barnskötare 1.

Utgående från situationer med inflyttade 4-5åringar ser man också orsaker till att varför språkresurser oftast placeras till de äldre grupper. Dels ligger det i att invandrabarn i den gruppen ska snart vidare till förskola och de inflyttade invandrabarn behöver en intensiv dos av basvenska för att klara sig vidare, Lärare 1 säger att det här är en knepig utmaning eftersom invandrabarn lämnar inte kvar i daghemmet hur länge som helst och inte heller är det en bra idé att ha barnet på en tvåårig förskola. Det finns inte riktigt ännu andra möjligheter och resurser för att kunna lösa problemet, men så länge tycker man att smågruppsverksamheter är något som behöver satsas hela tiden.

Språkresursen är en värdefull kulturtolk som fungerar som en bro mellan de båda kulturerna. Barnskötare 3 delar med sig av sina erfarenheter när hon arbetade och det fanns en pojke som vägrade att följa med i aktiviteter i daghemmet, skapar motstånd så fort läraren börjar prata svenska och han vägrade att samarbeta och var relativt utåt agerande. Men när språkresursen pratar och förklarar åt honom på hans modersmål börjar han förstå sig mera på olika saker och blir mer avslappnad när han vet bättre. Det här skulle annars ha tagit väldigt mycket tid och tålamod om språkresursen inte finns. Dessutom lyftes också samarbetet med föräldrarna upp, där man som språkresurs vet mer om den andra kulturen och på så sätt vet hur man ska bemöta familjen.

Både Lärare 1 och 2 i forskningen anser att språkresurser är väldigt behövliga i deras vardagsarbete, eftersom de fungerar som en tolk till både personal och barnet. Med kulturtolk avses att man hjälper barnet att komma in i daghemsmiljö på ett smidigare sätt och genom att förmedla den finländska och vietnamesiska kultur till barnet och personal, hjälper man också lärarna att förstå barnet och hans familj bättre. Kulturtolk kallar jag dem för, eftersom språkresursen fungerar i princip som tolk både språkmässigt och kunskapsmässigt. Kulturtolk är sådana som har kunskap inom båda kulturer, tankesätt och värderingar o.s.v. Barnskötare 3 hänvisade till en situation där ett barn hade ett oönskat beteende och hon fick som uppgift att försöka ta reda på vad orsaken är och barnet öppnade upp sig för henne och berättade varför hen är ledsen. Barnet känner sig tryggare när hen kan uttrycka sig på sitt modersmål, och på det sättet har lärare bättre förståelse för barnet. Förutom de mer utmanande situationer underlättas också det vardagliga arbetet för alla i personalen, t.ex. vid fall där man behöver få tag i barnets föräldrar angående spontana ärende då kan språkresursen snabbt sköta ärendet utan att personal måste kalla på en tolk som ibland är väldigt svår att få tag i.

Målet med daghem handlar om att skapa en trivsam vardag för barnen, att de ska trivas i daghemsmiljö bland personal och andra barn. När språkresursen finns till förfogande, känner barnen sig trygga när det finns någon som förstår dem och är närvarande för dem vid mera krävande omständigheter. Trygghet är nyckeln till trivsamhet och trivsamhet leder till att barnen vågar utforska sin omgivning mera. Språkresursens uppdrag är att förtydliga och hjälpa till med kommunikation mellan daghemspersonal och barnet. När barnet förstår sin omgivning och vet vad som förväntas av dem vågar de öppna upp sig själva. Tidigare nämndes också om hur viktigt det är att ha god relation med barnets föräldrar, språkresursen blir också en viktig länk i denna fråga, t.ex. när man vill fundera över hur man vill inkludera föräldrarna till barnets integration och utveckling i daghemmet. Enligt Lärare 2 bör det finnas åtminstone en personal med annat hemspråk per daghem eftersom det gynnar både personal, barnet och föräldrar.

8 Slutdiskussion

Utgående från dessa svar kan man konstatera att personalen har väldigt bra erfarenheter med att arbeta med utländska barn. Alla metoder och stödmaterial som används fungerar väl och personaler är medvetna om vad som krävs av dem när man arbetar med invandrarbarn. Man planerar sin verksamhet på ett systematiskt och språkinriktade sätt, genom smågruppsverksamheter och med varierande arbetsmetoder beaktar man barnets eget behov. I enlighet med *Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022* har personal beaktat olika typer av stödbehov och konkretiserat vilka stöd barnet behöver, att alla detaljer gällande barnets utveckling är dokumenterade och finns i barnets plan. När man har ett ställe med hög andel barn med annat hemspråk krävs det mycket resurser, tid och tålmod av personal. När man arbetar vid sådana omständigheter inser man också personalresurser inte räcker till, man har förstått att det behövs mera av smågruppsverksamheter för att kunna arbeta på ett sätt som är anpassade till barnets egen nivå. Utifrån intervjuvaren konstaterades att hos infödda invandrarbarn och barn som flyttar hit när de är små, finns det inga stora skillnader mellan dem och barn med svenska som modersmål. De har tid att komma i gång och växa upp med sina kompisar, därför fungerar integrationen vid den åldern. Däremot är integration mer utmanande hos äldre inflyttade invandrarbarn, de har en tendens att gruppera sig och leker endast med dem som pratar samma hemspråk som en själv, vilket betyder att frågan om att få dem att bli inkluderade kan bli svårare när intresse inte finns hos barnen.

Barnskötare 2 nämnde om att det är viktigt att fånga upp barnets intresse och vara engagerad av att uppmuntra barnen att leka med andra barn som talar annat språk. Med tiden kommer invandrarbarnet att inse att det finns också andra intressanta kompisar som man också kan leka med. Det ligger i barnens natur att vara nyfikna så det gäller att man som vuxen förstår barnet och arbetar utifrån barnets förutsättningar och villkor. Lärare 2 hade ett väldigt omfattande förbättringsförslag till detta, för det första är att det bör finnas åtminstone en språkresurs eller en personal med annat hemspråk för varje daghem. För det andra är att det ska finnas gruppassistenter som kan stöda invandrabarn med språksvårigheter. Och flera språkpedagoger och speciallärare skulle också behövas till att handleda, fortbilda, vara bollplank och ge tips och material till personal. Lärare 1 är av

samma åsikter att den här daghemsmiljö som finns här i Närpes är väldigt speciell och kräver kompetenta behöriga personal.

9 Sammanfattning

Närpes är en av landets mest internationella kommuner, med en stark arbetsinvandring talas nästan 20% av totala invånarantalet ett annat språk än svenska och finska. Den drastiska ökningen leder till många olika utmaningar, en av dem är att daghem får höga andelar av barn med annat hemspråk i många barngrupper. Undersökningen visar andelen barn med invandrarbakgrund lägst runt 50% och högst runt 75% av totala barngruppen. Uppdraget är att fundera på hur man ska motivera barnen att lära sig svenska och kunna ta del av alla aktiviteter. Utmaningar ligger i att barnen är omotiverade och ser inte behovet av att lära sig svenska när det finns många vänner som pratar samma hemspråk. Barnets integration försvåras och förlångsammats och den bakomliggande orsak ligger också delvis p.g.a. föräldrarna som inte kan svenska.

Examensarbetet visar att målet med integrationsarbete kan nås genom språkinriktade åtgärder. Målet med integrationsarbete specifikt inom småbarnspedagogik är att man som personal hjälper barnen att smälta in i gruppen så snabbt som möjligt, att lära sig språk är vägen till integration. För att integration ska lyckas krävs det tid så att barnen känner sig trygga, det innebär att barnen t.ex. förstår och vet de olika rutiner i daghemmet. De ska kunna uttrycka sig och blir förstådda av andra barn och personal är också faktorer som krävs för trivsamt. Småbarnspedagogikens mål är att ge barnen en god grund för att kunna fortsätta vidare i livet, barnen ska få sig tillräckligt med språkkunskaper och färdigheter under åren som de är i daghem. Problemet ligger mest hos äldre inflyttade barn (fyra-femåringar) som inte har tillräckligt tid med att lära sig svenska ordentligt, för att inte minst tala om att de måste också vidare till förskola.

Arbete med barn med annat hemspråk upplevs utmanade eftersom man måste arbeta mycket med språket, så att man får en fungerande kommunikation med barnet. Dessutom

finns det mycket andra saker i daghem som uppfattas som en självklarhet av personal, men kan ändå vara väldigt obekant för inflyttade invandrabarn t.ex. att ta med sig lämpliga kläder för olika sorters väder. Det tar tid för personal att förklara daghemmets olika regler och det tar också tid för både barnet och dess föräldrar att förstå systemet på finländska daghem, eftersom man kommer från ett annat land där daghem är annorlunda. Men det här arbetet kan underlättas genom att ha en språkresurs eller tolk som kan förmedla information. För daghemsverksamhet är språkresursen speciellt viktigt till att underlätta vardagsarbetet för både personal, inflyttade invandrabarnen.

Föräldrarna är också en viktig länk till invandrabarnens integration, deras attityder till att integrera i samhället och viljan att lära sig svenska blir också avgörande faktor. Det gäller att invandraren själv hittar sin egen vilja för integration och att det finns förutsättningar för dem att integrera i samhället. För att alla ska känna sig som en del av samhället, ligger ansvaret på både staten, kommunen och individen. För att integration ska lyckas ska det behövas en sektorsövergripande samarbete. Utgående från undersökningen, försökte pedagoger sitt bästa med att inkludera föräldrarna i daghemsverksamhet och få dem att bli delaktiga i barnets utveckling.

I och med att barn är olika i utvecklingen och att man som personal ska kunna arbeta utgående barnets eget behov, måste smågruppsverksamhet och varierande arbetsmetoder prioriteras. Metoder som främjar språkinläring stämde bra överens med det som fanns i både teoridel och undersökningen. Bildstöd vid alla möjliga situationer är bekant fenomen för mig, eftersom jag har tidigare arbetat på flera daghem. Däremot är jag mera förvånade över hur mycket smågruppsverksamheter som ordnas för att kunna jobba utgående barnets behov. Med hänvisning till *Grunderna för planen för småbarnspedagogik*, lokala planen och barnets plan är det exceptionellt viktig att arbete utgående från barnets individuella behov. Det har visat sig att personal har tagit barnets individuella behov i beaktande, man har planerat verksamheten på ett systematiskt sätt som främjar barnets språkinläring.

För att kunna motivera ett barn med invandrarbakgrund att lära känna nya barn eller lära sig en ny kunskap, ska personaler inom småbarnspedagogik kunna förstå barnet och vet vad barnets intresse är. Att man utgående från barnets intresse, lockar barnet att bli mera nyfiken av att lära sig. Det ligger i barnets natur att vara nyfikna, därför krävs ett stort engagemang från en vuxen att kunna locka barnet med det hen intresserar sig för. *Kompisarstund* som nämndes vid undersökningen, där man ordnar möjligheter för två eller flera barn att lära sig att känna varandra. Invandrarbarnet får möjligheter att samspele med barn som pratar ett annat hemspråk, vilket bidrar till att invandrarbarnet kanske vill bli bättre vän med den nya kompis. Då uppstår ett behov i barnet att hen vill lära sig bättre språk för att kunna kommunicera med nya kompis.

Personalerna får också specialstöd från språkstödare och speciallärare som regelbundet ger tips och råd på hur man ska vidareutveckla sitt verksamhet. Lösningen till det utmanande arbete är verkligen det som alla respondenter nämnde från tidigare, att det ska behövas mera av kompetenta, behöriga personal. En annan lösning skulle vara om det skulle finnas mera barn från andra nationaliteter, där andelen nationaliteter blir jämnare än den nuvarande situation skulle också minska på utmaningen.

För mig är det här examensarbetet väldigt meningsfull, eftersom jag vill genom arbete synliggöra de olika samhällsproblem som uppstår hos arbetsinvandrare. Arbetsinvandrare är behövliga för vårt samhälle som lider av personalbrist inom olika sektorer. De behöver också få mera uppmärksamhet från olika håll i samhället. Med arbetet har jag delvis kunnat upplysa olika utmaningar det finns både på individ- och samhällsnivå som uppstår i samband med arbetskraftsinvandringen. Enligt mig är mål för de flesta integrationsfrämjande åtgärder är att man strävar efter att arbeta på ett mer *inkluderande* sätt. Det är viktigt att oavsett vilka sektorer man arbetar, ska man beakta på att inkludera alla invandrare i samhället.

10 Källförteckning

- Arbets- och näringsministeriet. (2021). *Kotoutumisen sanasto: 1. laitos. - Integrationsordlista 1. uppl.* Hämtat 22.2.2023 från https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163545/TEM_2021_54.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Backlund, T. (2017). *Språk som stöder språk - En kvalitativ studie i hur flerspråkighet befremjas inom småbarnspedagogiken.* Examensarbete för Socionom (YH). Vasa. Novia. Hämtat 15.5.2023 från <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/125644/examensarbete%202017.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Bell, J. (2006). *Introduktion till forskningsmetodik.* Fjärde upplagan. Lund: Studentlitteratur AB.
- Bolin, C. & Collins, S. (2020.) *Bildstöd är bra för alla barn – Pedagogers uppfattningar kring användandet av bildstöd i förskolan.* Pedagogie examensarbete. Falun. Högskola Dalarna. Hämtat 15.4.2023 från <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1451573/FULLTEXT01.pdf>
- Bäckman, L. & Haapamäki, S. (2018) *Närpesmodellen – ur invandrades perspektiv.* Hämtat 1.3.2023 från <https://siirtolaisuus-migration.journal.fi/article/view/89400>
- Fejes, A. & Thornberg, R. (2015) *Handbok i kvalitativ analys.* Stockholm: Liber AB.
- Pattidigh. (u.å). Figur 1 Hämtat 15.3.2023 från <https://www.pattidigh.com/schoolofinclusion/exclusion-integration-inclusion/>
- Papunet. (u.å). Figur 2. Hämtat 15.3.2023 från www.papunet.fi
- Gjems, L. (2018). *Förskolans arbete med tidig litteracitet – på barns vilkor.* Lund: Studentlitteratur AB.
- Harju-Luukkainen, H. & Kultti, A. (2017). *Undervisning i flerspråkig förskola.* Falkenberg: Prepress Team Media Sweden AB.
- Heimer, M. (u.å.a) Tvillingböcker för de yngre förskolebarnen. Hämtat 10.4.2023 från <https://forskoleforum.se/artiklar/tvillingbocker-de-yngre-forskolebarnen>
- Heimer, M. (u.å.b) Tvillingböcker för förskolebarnen. Hämtat 10.4.2023 från <https://forskoleforum.se/artiklar/tvillingbocker-forskolebarn>
- Inföfinland. (31.8.2022). *Integration i Finland. – Integrationsfrämjande tjänster.* Hämtat 5.2.2023 från <https://www.inföfinland.fi/sv/settling-in-finland/integration-into-finland>
- Integration. (u.å.) I: Nationalencyklopedin. Hämtat. 15.1.2023 från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/integration>

Integration (u.å.a). *Finlands grundlag tryggar samma grundläggande fri- och rättigheter för alla*. Hämtat 2.3.2023 från <https://kotoutuminen.fi/sv/finlands-grundlag>

Integration (u.å.b). *Lagen om främjande av integration reglerar stödtjänsterna för integration*. Hämtat 3.3.2023 från <https://kotoutuminen.fi/sv/lag-om-framjande-av-integration1>

Integration.fi. (u.å.c). *Centrala begrepp*. Hämtat 4.2.2023 från <https://kotoutuminen.fi/sv/centrala-begrepp>

Invandrare. (u.å.) I: *Nationalencyklopedin*. Hämtat. 15.1.2023 från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/invandrare>

Kristensson, J., (2014). *Handbok i uppsatsskrivande och forskningsmetodik för studenter inom hälso- och vårdvetenskap*. Stockholm: Natur& Kultur. Typ & Design AB.

Kultti, A. (2014). *Flerspråkiga barns villkor i förskolan – lärande av och på ett andra språk*. Stockholm: Liber AB.

Lunneblad, J. (2009). *Den mångkulturella förskolan - motsägelser och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur AB.

Migrationsverket. (u.å). *Ordlista*. Hämtat 3.2.2023 från https://migri.fi/sv/ordlista#u_sv

Mollgren-Gustavsson, I. (2020.) *Språkstimulans i småbarnspedagogik och förskola*. Pro gradu-avhandling för pedagogie magisterexamen. Pedagogiska fakulteten. Helsingfors. Helsingfors Universitet. Hämtat 15.4.2023 från [https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/325732/Mollgren-Gustavsson Ingela Sprakstimulans%20i%20smabarnspedagogik%20och%20forskola 2020.pdf?sequence=2&isAllowed=y](https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/325732/Mollgren-Gustavsson%20Ingela%20Sprakstimulans%20i%20smabarnspedagogik%20och%20forskola%202020.pdf?sequence=2&isAllowed=y)

Norling, M. & Magnusson, M. (2019). *Att möta barns sociala språkmiljön i förskolan – flerdimensionella perspektiv*. Stockholm: Liber AB.

Närpes stad. (2022). *Plan för småbarnspedagogik*. Hämtat 15.3.2023 från <https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-ylops-service/api/dokumentit/9220655>

Raunio, M., Mattila, M., Bäckman, L., Kosová, M. & Migrationsinstitutet (2023). *Regional resiliens och arbetsrelaterad invandring: Utländsk arbetskraft inom växthusindustrin i Närpesregionen*. Arbets- och näringsministeriet. Hämtat 15.2.2023 från <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164572/Regional%20resiliens%20och%20arbetsrelaterad%20invandring%20-%20Policy%20Brief.pdf?fbclid=IwAR0MOIS9atKssFLBk3JIKjUh3YFuEbfPkS5bozmDI48fMM0hUBM2HvHH17c>

SPSM. (9.10.2020) *Bilder som kommunikation*. Hämtat 15.4.2023 från <https://www.spsm.se/stod/specialpedagogiskt-stod/sprak-och-kommunikation/alternativ-och-kompletterande-kommunikation/grafisk-akk/bilder/>

Statistikcentralen. (2021). *Befolkningsstruktur*. Hämtat 28.1.2023 från https://www.stat.fi/til/vaerak/2021/vaerak_2021_2022-03-31_tie_001_sv.html

Statsrådet. (2021) *Finlands nationella barnstrategin*. Helsingfors.

Utbildnings- och kulturministeriet. (2016). *Joy, play and doing together – Recommendations for physical activity in early childhood*. Finland. Hämtat 12.4.2023 från <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/78924/OKM35.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Utbildningsstyrelsen. (2018). *Modell för språkstödjande handlingsplan*. Hämtat 10.4.2023 från <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/modell-for-sprakstodjande-handlingsplan.pdf>

Utbildningsstyrelsen. (2022). *Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022*. Hämtat 10.3.2023 från https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Grunderna_for_planen_for_smabarns_pedagogik_2022_0.pdf

BILAGA: Intervjufrågor

-Kan du berätta kort om vad du jobbar som och i vilken avdelning och barn i vilka ålder du ansvarar för.

-Vilka nationaliteter finns det? Hur ser andelen nationaliteter av barn i er grupp ut?

-Hur är det att jobba när andelen utländskt barn är höga?

-Integrationsarbete inom småbarnspedagogik, vad innebär det för er?

-Vilka metoder har ni för att främja språkinläringen?

-Effektiva metoder som ni tyckte var effektiv?

-Stödmaterial/Resursperson?

-Finns det skillnader i metoder när det gäller barnets ålder? På vilket sätt skiljer det sig?

-Det finns infödda invandrarn och de som flyttar hit, avviker dem på något sätt i inlärningsprocessen? (Finns det skillnader i barnens språkfärdigheter?)

-Hur jobbar ni så att det ska anpassas enligt barnets behov.

“Språkinläring på modersmål och svenska. För att lära sig andra språket krävs ett starkt modersmål.”

-Kunde ni på något sätt stöda barnets modersmål?

-Föräldrar är också en viktig länk i barnets utveckling, har ni något typ av samarbete med dem och hur sker det i praktiken?

“Arbets- och näringsministeriet skrev en rapport om olika utmaningar i samhället i kommunen, där nämndes också daghem då andelen av utländskt barn är höga vilket uppstår mycket utmaningar åt er personal.”

-Vad skulle hjälpa eller underlätta er jobb, har ni förbättringsförslag?

Tilläggsfråga:

-Tvillingböcker är en metod där man ger barnen möjligheter att läsa samma bok på två olika språk, skulle det här vara ett alternativ att införa till verksamheten?